

Схема оцінювання тесту Республіканської олімпіади з української мови та літератури – 2023

11 клас

№	Завдання	Бали
1.	А. В уривку зображено реакцію головних героїв твору та односельців на страшну трагедію, яка сталася в родині Івоніки. Б. Розвиток душевних переживань героїв досягає своєї кульмінації: нещасні батьки й Анна підозрюють в убивстві Саву, проте однозначної відповіді, хто вбивця Михайла, немає. В. Майстерність Ольги Кобилянської в зображенні психологічного стану героїв досягається завдяки діалогам і монологам персонажів, зокрема внутрішнім монологам, які відтворюють їхні переживання, а також суголосним описам природи. <i>(Можливі інші варіанти)</i>	Усього 9 б.: 2 б. – за кожну правильну, змістовну відповідь; 1 б. – за нечітко сформульовану відповідь, яка частково розкриває питання; 0 б. – за відповідь, яка суперечить змісту тексту, чи її відсутність + 1 б. за кожне правильно побудоване складне речення.
2.	А. Влада землі над людиною. Б. Гріх і святість. Г. Злочин і спокута.	Усього 3 б.: по 1 б. за кожний правильно визначений варіант.
3.	Відремонтувати плотище – полагодити плотище. Жінки заголосили – жінки заплакали. Широко розкриваючи очі – витріщивши очі. Взявся за голову – ймився за голову.	Усього 4 б.: по 1 б. за кожний правильно дібраний синонім.
4.	У наведеному кульмінаційному уривку, як і в усій повісті «Земля», Ольга Кобилянська зображає ліс, додаючи до нього епітети «нещасливий», «страшний», «тяжкий», що символізує сліпий і страшний інстинкт Савиної натури, яким він керується в житті. Кілька разів у мертвого Михайла починає іти кров, що символізує крик його душі; він ніби докоряє братові й печалиться тим, що Сава занастив себе смертним гріхом. Ще однією виразною деталлю є хустка: коли Анну виводили з хати, її хустка	Усього 6 б.: по 2 б. за кожну правильно визначену і розтлумачену символічну деталь: 1 б. – за нечітко сформульовану відповідь, яка частково розкриває значення символічних деталей; 0 б. – за відповідь, яка суперечить змістові

	зачепилася за клямку й задержала її, а далі поволоклася за нею, мов похоронна хоругва, тобто душа дівчини не хоче відступати від милого, вона буквально умирає, покидає цей світ разом з його душою. Чи: Свічка символізує смерть душі братовбивці уже на похороні: «Одна свічка, що горіла в головах умерлого, впала, покотилася саме до ніг Сави і тут згасла». Рушник символізує дорогу життя людини – її народження і завершення життєвого шляху; рушником покривали голову, перев'язували корогви, хрести під час процесії чи похорону. <i>(Можливі інші варіанти)</i>	символічних деталей, чи її відсутність.
5.	Уперше зворотній бік Місяця було сфотографовано в жовтні тисяча дев'ятсот п'ятдесят дев'ятого року. Трьомастами сорока однією родиною було прослухано лекції шкільного психолога . З двохсот семи студентів вибрали для нагороди лише шістнадцять.	Усього 4 б.: по 1 б. за кожен правильно записану форму числівника.
6.	1. Сучасна молодь – сучасною молоддю. 2. Справжнє кохання – справжнім коханням. 3. Батькова земля – батьковою землею. 4. Гарне ім'я – гарним ім'ям.	Усього 4 б.: по 1 б. за кожен правильну відповідь.
7.	Недаремно в народі кажуть: у бідного грошей – кіт наплакав, а в багатого – кури не клюють. Синоніми: хоч лопатою загібай (як піску морського, хоч греблю гати, сила-силенна, аж кишить). <i>(Можливі інші варіанти)</i>	Усього 2 б.: 1 б. – за змістовне речення, яке розкриває значення фразеологізму; + 1 б. – за правильно дібраний синонім.
8.	Вивчаючи українську літературу в ліцеї, я вперше звернув увагу на повість О. Кобилянської «Земля». Чи: Коли я вивчав українську літературу в ліцеї, я вперше звернув увагу на повість О. Кобилянської «Земля». Концерт, який підготували учні 11 класу, тривав майже півтори години. Три книгосховища читальної зали – основне багатство нашої бібліотеки. <i>(Можливі інші варіанти)</i>	Усього 6 б.: по 1 б. за кожен усунену помилку.
9.	Аналізуючи, осмислюючи життєвий і творчий шлях Ольги Кобилянської, ведучи мову про значимість цієї видатної особистості для її сучасників та й для нас, нині сущих,	Усього 8 б.: по 1 б. за кожний правильно

	доречно і таки необхідно скористатися словами самої письменниці з автобіографії: “Одна праця, одне перо, <u>бо</u> власне моє я зробило мене тим, чим я є – <u>робітницею</u> свого народу”. У тій самій автобіографії занотувала, мовби сповідалася: “Я писала, коли любила, <u>писала</u>, коли терпіла, писала, коли не находила вдоволення знадвору бажань своїх особистих, коли бачила кривду, <u>заподіяну</u> так людям, <u>як</u> звірятам, цвітам і птахам, писала, коли переймалася великими ідеями про визволення жінки, <u>ідеєю</u> патріотизму, який зміцняла в мене Леся Українка”. <i>(За Ф. Погребняком)</i>	вставлений розділовий знак.
10.	Ольгу Кобилянську називали гірською орлицею за горде серце, пишною трояндою в саду української літератури – за яскраву метафоричність художнього бачення. Сама ж письменниця називала себе скромно і просто – „робітницею свого народу”, бо понад 55 років свого життя віддала літературі. З іменем О. Кобилянської в українській прозі пов’язане опрацювання нової теми — долі освіченої дівчини, яка не може змиритися з бездуховністю міщанського середовища. Кожен твір письменниці вражав поетичністю, витонченістю й глибиною зображення характерів, особливо жіночих. За це дослідники літератури називають її твори енциклопедією жіночої душі.	Усього 8 б.: по 1 б. за кожен правильно записану орфограму.
11.	Епітет – __Б. __; 2. Порівняння – __А. __; 3. Метафора – __В. __. 4. Риторичне питання – __Г. __. 5. Аллегорія – _____.	Усього 4 б.: По 1 б. за кожний правильно визначений засіб виразності.
12.	О. Кобилянська у своїй повісті не просто зобразила землю, а створила по-справжньому символічний образ землі-годувальниці, наділеної для людини магічною цінністю, безмежною владою. Саме тим, чи має селянин землю, чи здатен прогледувати свою родину і визначався його соціальний статус. У творі земля виступає живою істотою, мірилом цінностей, бажаною мрією, покаранням і засобом існування; у кожного з героїв твору свої особисті стосунки з землею: вона живе в думках кожного члена родини Івоніки Федорчука, вона манить їх, обіцяючи дати все і обдурюючи їх. Земля дає все і забирає все: без неї не могло бути життя, і через неї творилися нещастя, руйнувалися долі. Сава повністю віддається своєму бажанню мати землю, задля цього вдається до братовбивства, тим самим він позбавив сподівання на щастя всіх членів родини і сам себе. Реалістично відобразивши важке становище українського народу, О. Кобилянська показала дрібновласницьку психологію селян, що спотворювала душі	Усього 10 б.: а) 3 б. за відповідність змісту тексту обраній темі: 3 б. – за повну відповідність змісту обраній темі; 2 б. – за незначні відхилення в змісті від обраної теми; 1 б. – за значні відхилення в змісті; 0 б. – за невідповідність змісту обраній темі; б) 3 б. за мовне багатство і дотримання комунікативних якостей писемного мовлення (логічність, смислову точність, виразність):

	людей, земля стала вже не просто засобом існування, а своєрідним ідолом, який потребує страшних жертв. <i>(Можливі інші варіанти)</i>	3 б. – за мовне багатство і дотримання основних комунікативних якостей писемного мовлення; 2 б. – за незначні порушення і відхилення від основних комунікативних якостей мовлення; 1 б. – за значне відхилення від основних комунікативних якостей мовлення; 0 б. – за повну відсутність мовного багатства і серйозні відхилення від основних комунікативних якостей мовлення; в) 3 б.: за аргументованість викладу: 3 б.– за наявність трьох аргументів; 2 б. – за наявність двох аргументів; 1 б. – за наявність одного аргументу; 0 б. – відсутність аргументів. г) 1 б. – за відповідність обсягу.
13.		Усього 12 б.: а) за відповідність змісту твору темі: 3 б.– за повну відповідність змісту; 2 б. – за незначні відхилення в змісті від теми; 1 б. – за значні відхилення в змісті; 0 б. – за невідповідність змісту твору; б) за мовне багатство і дотримання комунікативних якостей писемного мовлення (логічність, смислову точність, виразність): 3 б. – за мовне багатство і дотримання основних комунікативних якостей писемного мовлення; 2 б. – за незначні порушення і відхилення від основних комунікативних якостей мовлення;

		1 б. – за значне відхилення від основних комунікативних якостей мовлення; 0 б. – за повну відсутність мовного багатства і серйозні відхилення від основних комунікативних якостей мовлення; в) 3 б. за аргументованість викладу: 3 б.– за наявність трьох аргументів; 2 б. – за наявність двох аргументів; 1 б. – за наявність одного аргументу; 0 б. – відсутність аргументів. г) 3 б. за композиційну стрункність і стильову єдність тексту: 3 б. – за струнку, логічно побудовану композицію і стильову єдність тексту; 2 б. – за часткове порушення композиції і стильової єдності відповіді; 1 б. – за суттєві порушення; 0 б. – за повну відсутність композиційної стрункності і стильової єдності відповіді чи її відсутність.
14.	Український віночок – це витвір мистецтва, він був книгою душі дівчини: мовою квітів вона виражала свої почуття, стан душі, події, які відбувалися в житті. Наші предки вірили, що вінки захищають від зурочення та інших злих чар, забезпечують добробут, тому кожна з 12 квітів мала своє символічне значення. Мак вважається квіткою мрій, символом родючості, краси та молодості; ромашка – символом кохання, ніжності та вірності; соняшник символізує відданість і вірність; волошки у віночку – символ людяності; ружа, мальва і півонія – символи віри, надії, любові; м’ята – оберег дитини та її здоров’я. Найсильнішим оберегом вважають барвінок – символ життя та безсмертя людської душі, дівочої краси, чистого шлюбу. Заборонялося вплітати у вінок «нечисте зілля» – папороть, вовчі ягоди, дурман. <i>(Можливі інші варіанти)</i>	Усього 5 б.: по 1 б. за кожен правильну відповідь.

15.	Разом з пробудженням природи від зимового сну починається цикл народних весняних свят, пов'язаних зі стародавніми міфами та віруваннями: коли з теплих країв поверталися птахи, з-під снігу вибивалася травичка, дівчата виходили на подвір'я та співали закличок-веснянок. Початком весни вважався день преподобної мучениці Євдокії, або Явдохи (14 березня), вважається, що у цей день із теплих країв повертаються 40 видів птахів, господині пекли на свято булочки у формі птахів, молоді дівчата варили сорок вареників і пригощали ними гостей. Свято Благовіщення означає добру, радісну звістку про те, що почалось звільнення роду людського від гріха і вічної смерті; кажуть, у це свято особливо грішно працювати на землі, і що на Благовіщення навіть птахи гнізда не в'ють і не несуться, «благівіщенське яйце під курку не кладуть». Неділя за тиждень перед Великоднем називається «Вербною», або «квітною», у цей день у церкві святять вербні гілочки і ними шмагають усіх членів родини і худобу, щоб здоровими були. Головним святом весняного циклу є Великдень – найбільше християнське свято, коли люди з глибокою вірою в серці вимовляють слова: «Христос Воскрес!» і дарують один одному великодні крашанки і писанки. <i>(Можливі інші варіанти)</i>	Усього 5 б.: по 1 б. за кожну правильну відповідь.
		Примітка: за орфографічну, пунктуаційну грамотність, за граматичне і стильове оформлення роботи до всіх попередніх балів додається: усього 10 балів: 10 б. – 0-1 помилка; 9 б. – якщо допущено 2-3 помилки; 8 б. – якщо допущено 4-5 помилок; 7 б. – якщо допущено 6-7 помилок; 6 б. – якщо допущено 8-9 помилок; 5 б. – якщо допущено 9-10 помилок; 4 б. – якщо допущено 11-12 помилок. Якщо в роботі допущено більше 12 помилок, бали за грамотність не додаються.

90 + 10 = 100 балів

